

A burgonya zár alá vétele.

(Folytatás.)

Amennyiben a vasúti való szállítás időpontjában vasúti kocsi a berakáshoz rendelkezésre nem áll, a vasúti kocsiba rakás költésége az eladó nem terheli.

A vételár hitelesítése esetében a legmagasabb áron felől kamat követelhető, ennek kamatlába azonban legfeljebb 2 százalékkal haladhat meg az Osztrák Magyar Banknak az ügylet megkötésekor érvényben volt váltóösszeállítás kamatlábát.

Ha az átvétel a téli időszakban kívánja a burgonya szállítást, úgy köteles az a tárolás helyén átvétel, illetőleg a burgonya minőségét megállapítani. A tárolás helyétől a vasúti, valamint a vasúton való szállítás alatt bekövetkező fagyokért az eladó felelősséggel nem tartozik. Ha az átvétel a burgonyának fagymentes csomagolását is kívánja, a fagymentes csomagolásért 10.000 kilogrammanként legfeljebb 80 korona számítható.

Ha a vevő kívánására a burgonya a termelés helyétől a vasúti állomásig a feladó (termelő) szákjaiban szállítatik, szákhasználatért mértékességeként legfeljebb 1 korona számítható.

A jelen rendeletben megállapított összegekkel felül bármilyen módon bármilyen szolgálatért vagy fizetést követelni vagy elfogadni, igényelni vagy teljesíteni tilos.

Ha az átvétel kérésére vagy annak helyettesítésével a burgonya 1917. évi november hó 30. napja utáni szállítást, annak tárolását, vezetését, kezelését, epadást, éret a romlásért az átvétel a szállítónak (eladónak) az előzőekben megállapított legmagasabb áron felül a következő térítéseket terhelik fizetni:

- 1917. évi december 31-ig való szállítás esetében 50 fillér,
- 1917. évi január hó 31-ig való szállítás esetében 1 K,
- 1918. évi február 28-ig való szállítás esetében 2 korona.
- 1918. évi március 31-ig való szállítás esetében 3 korona.
- 1918. évi április 30-ig való szállítás esetében 4 korona.
- 1918. évi május 31-ig való szállítás esetében 5 korona.
- 1918. évi június 30-ig való szállítás esetében 6 korona.

A termelőknek erőhatalom (vizmajor) esetét kivéve nincs joga térítéshez, ha a szállítás az 6 hibájából kényszerül.

Abban az esetben, ha átvételi időpont elmulasztása megállapítva és az országos Burgonyaközvetítő Iroda, illetőleg az általa kijelölt átvétel a burgonyát 1917. évi november hó 30. napig át nem vevő, a termelő erővel az Irodát a közszolgálati elöljáróság útján ajánlott levélben értesíteni tartozik. Az átvételi időpont meg nem állapításából előálló késedelem szállítás a termelőknek a későbbi szállításokért járó térítéshez való jogát nem érinti. Ha ilyen esetben a kijelölt átvétel ajánlott levél feladásától számított tizenöt napon belül a burgonyát nem veszi át, akkor az feloldottak tekintetű és az eladónak a jelen rendeletben megállapított korlátok között szabadon rendelkezhetik.

Az eladó késedelme esetében az országos burgonyaközvetítő Iroda, valamint az általa kijelölt átvétel a burgonya átadásának fogadásától kezdve az eladó forrásigazgatási hatóság segítségét is igénybe veheti és erre az okira az említett hatóságtól a szükséges képeket közérő kirendelését is kérheti. A hatóság azt, ha az átadásához fűződő kérdések igazolva van, meg nem tagadhatja.

Az eladó a közvetlen fogyasztás céljára szolgáló forgalomban (kiosztásban vagy részletek kereskedésben) csakis az eladás helyére illetékes közszolgálati hatóság által megjelölt legmagasabb helyi ártól számíthatja fel.

Az országos burgonyaközvetítő Iroda költéségeinek fedezésére — megbízottainak díjazását is beleértve — azon burgonyanyomtatás után, melyet előzetes értesítést követően a katonai igazgatás vagy a magyar szent korona országainak lövészhatalósági részére közvetít, mértékességeként 75 fillér jutalékot az általa előzetes értesítést követően a közvetített minden más burgonya után pedig mértékességeként 2 korona jutalékot számíthat fel.

Az Iroda a jutalékból fedési személyi és delogi kiadásait a közvetítésével értékesített burgonya körül felmerült költségeket a közszolgálatnak burgonyával való biztosítása érdekében tett intézkedések költségeit, valamint a jelen rendelet IX. fejezetében meghatározott előzőbb hatósági burgonya ellátásnak árkielégítését.

Ugy burgonyanyomtatások után, melyeknél az országos burgonyaközvetítő Iroda működése csak a szállítási igazolvány kiadására terjed ki, az Iroda sem jutalékot, sem más költséget fel nem számíthat.

Az ezen költségek fedezésére utána formázó felelősséget évenkénti számviteli mellett az országos közszolgálati hivatal vezető miniszter által megjelölt közzétételre kell fordítani.

Előzőbb hatósági burgonyával való ellátásra igényt tarthatnak:

- a) vagyontalan rokkantak és a velük egy háztartásban élő családtagok,
- b) hősi halált haltak vagyontalan özvegyei és árvái,
- c) azok, akiknek családfenntartója hadba vonult és ezen a módon hadisegélyt kapnak,
- d) akik önként kereset hiányában hatóságilag nyilatkozatot közjótétkonyságban részesültek,
- e) azok az emberbarátok és jótékony szándékú személyek az országos közszolgálati hivatali vezető miniszter kiutalására,
- f) azok az ipari munkások, akik hátszolgálatos pénztári tápdíjban részesülnek, de a tápdíj rendszer keretében kifizetésre kerültek.

(Folyt. köv.)

Wolf képviselő a cseh hazaárulókról.

— A Reichsrát ülése. —

Budapest, szept. 27. (Saját tudósítónktól.) A Reichsrát üléséről Bécsből jelentik:

A Reichsrát ülésén folytatott a kormány programja felett megindult vitát.

Wolf képviselő kijelenti, hogy Ausztriában a parlament nem ér egy lövésnyi puszkaport. A cseh közjótét, Ausztria politikai nyomozásának forrását, meg kell változtatni. A miniszterelnök jósága lényegesen nem való a tigrisekkel való érelkedésre, mert az állatkereskedésben nem lehet igérettel dolgozni, csakis korbáccsal.

— A cseh amassia rendeletről ki-

jelent, hogy egy gylkonnak vagy tolvajnak előbb lehetett volna megkegyelmezni, a cseh hazaárulóknak. A csehek a fronton létszámok, ami miatt arcvonalakon hazaárulók támadtak és a német anyák ezerre megérintettek kellett elcsúsznia, hogy ezeket a hősöket kioldják.

A cseh pártok közötti felfordítás a parlament működését, pártja sorában kijelenti, hogy cseh hazaárulókkal egy ülésen nem fogunk részt venni.

Wolf képviselő beszéde után tovább folytatták a vitát.

A keleti határon feléledt a tüzeles.

Keleti határ. Budapest, szeptember 27. (Hivatalos.) A Radautz-tól keletre terülő vidéken az ellenséges tüzvérségi tűz időnként feléledt.

Az olasz határon nem történt jelentős esemény.

Olasz határ. Budapest, szeptember 27. (Hivatalos.) Borovics hadseregcsoportjánál repülőink és védőtüzelszünk 3 ellenséges repülőgépet leszedtek.

A Sonale területen hegymászó járőreink az ellenség arcvonalá mögé kerültek, ahol 2 kötélpálya-állomást szétrobbantottak, több raktárt elpusztítottak és veszteség nélkül foglyokkal tértek vissza.

Délkeleti határ. Budapest, szeptember 27. (Hivatalos.) Csak mérsékelt gyalogsági tevékenység volt. A vezérkar főnöke.

Ostromállapot a békeagitáció miatt egy olasz városban.

Budapest, szeptember 27. (Saját tudósítónktól.) Genéből jelentik: Piemontban a békeagitáció miatt kihirdették az ostromállapotot. A szocialista párt titkárát letartóztatták, mert sztrájkot szervezett, hogy a kormányt kényszerítse a tél előtti való békekötésre.

Elzárták az olasz határt.

Budapest, szeptember 27. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: Az olasz határt a felső olaszországi városokban kiújult zavargások miatt elzárták.

Szurmay közbelép a harminchetesekért.

A 70. gyalogezred is itt marad.

Ember Géza főispán tegnap érkezett vissza Budapestről, ahol a város dolgaiban járt.

Tudósítónk azon kérdésére, hogy mi végzett a 37. gyalogezred hadiigécszító parancsnokságának visszahelyezése ügyében, Ember Géza főispán a következőket válaszolta:

— A 37. gyalogezred visszahelyezésére nézve előterjesztett kérvényre a legmeglehetőbb pártolását ígerte meg Surmay Sándor honvédelmi miniszter, aki személyesen fog a hadügyminiszternél eljárni. — A 70-esek elhelyezésének kérdésében lehet vita, de hiszen van elegendő helye a városnak arra, hogy a 70. gyalogezredet a Ferenc József,

Felérvény a a többi lakásban elhelyezze, mert sehol sincs katoná. A 70. gyalogezred is itt maradhat, csak a váról ki kell hurcolkodnia a a 37-esek oda beküldéséig hatnak.

A köztestületök kezességét szövetkezete ügyében, mielőtt a kormány segítségét megkérik, előbb utóbb meg kell alakítani a szövetkezetet. Azután nem lesz akadály.

A főispán új tükörje, Debreczeny Lajos dr. miniszteri fogalmazó tegnap érkezett meg a elfoglalta hivatalát.

Szimpatikus, elzébery ember, aki első nap megnyerte mindazokat, akik vele érintkeztek.

A csodalámpa.

Négyszáz beteg katonája gyógyulása dr. Erdős Adolf osztályán.

Az orvos és gyógyszerészegek közöttben Erdős Adolf dr. ezredorvos hőrbetegeket mutatott be, akiknek gyógyulása frappánsan a jelenlévő tudományos közönséggel is foglalkozó székben történt. A gyógyulások a rezesítés hiány-kváre lámpa idejére elő, illő tehát, hogy felkutatjuk ezt a csodalámpát.

A biharmegyei kórházban keresztek, de ott Fráter Imre dr. főorvos, igazgató kijelentette, hogy még nincs ilyen lámpájuk, de legközelebb megrendelik, mielőtt a kormány engedélyezi azt a 4-5000 koronát, ami ehhez szükséges. Veszprém Imván dr. főorvos hangsúlyozta, hogy már nagyon kellene ez a gyógyító eszköz, amely a cs. és kir. csapatok között működik.

Csakugyan, a csapatkórház emeletén, a halál birodalmában a folyosó végén van egy szoba, a Röntgen laboratórium, ott rejlik a csodalámpa. Előbb azonban végig kell vártani a „röntgenyöntés”-t, aminek a röntgenyöntést nevezik az alföldi magyar.

— Sőt, ha nem, köhögjön, forduljon meg nagy, hallgatnak a vak székéből a kék meső. Emlékezők körvonalai látszanak, kösötük hevesen, mekacul dolgozik egy isommű: a szív. Fent sznykolásokat veszi ki a szem: ez a töltőcsőhurut.

— Világos, vesélyli Erdős Adolf dr. s eltűnik a kép, egy kisasszony jegyzi a diagnózist.

Most megpillantjuk a csodalámpát, ei sekakku, fémfől áll a teteje, német készítmény, egészen militarizáltna a külsője. Bezt hiányosnak vagy mozog öntött kvarecskában, amely 2000 fohos melegget kibír a emellett az ibolyán túli sugarakat áttereszti. Ennyi az egész.

Hosszú a ára így jöttek rá: megacsalati helyeken tapasztalják ott, ahol tüzta a lovegő, így a Tátrában, Széjában, hogy az ibolyán túli sugarakat nem nyeli el a por s

a föld párszféltete, s így ott a repaugarak költés gyógyító erejük van a tu berakulókára, csonttuberkulózásra, időbajokra. Ezt minden igyekszetek előállítani, s a bigaypácán keresztülviesztett villamos fény nyel, amelyet kvarclámpákba helyeznek, el is érnek est. A kvarclámpa áttereszti az ibolyán túli sugarakat, míg az üveg rétegen elnyeli. Aki használja, megbarat a lóra, mint aki naplurát tart. Az eredmény látványos.

Eddig 400 bő, csont, időbeteget, lupusos embert gyógyítottak a csodalámpával, amelyet 10 az péter áram táplál. Némstor-ságban minden szaratoriumban van ilyen lámpa a 10-15 percre kerül alatta a betegek. Nagy valódon 25-30 beteget gyógyítottak, s van olyan, aki szívesen ölté hármaster is egy nap a csodalámpa alá, olyan szépen gyógyul. Relyében sarjadó sebeket (gyógyás utániak) egy-kettőre be gyógyít. Ennek jennek a faluba s a falusiak csoportosan szaradokolnak a csapatkórházba, gyógyulást keresztek.

Nem messze ez. Eléktelenül arcu, az emberi társadalomból kitaszított lupusos, kórházban szenvedők, időbetegek, a csonttuberkulózis reventő fejlődéstől gyötörték pár hónap alatt meggyászoltak kint-jelától a emberi szokat visszanyertek, körtük sima, sebük begyógyult, időjük nem síkál. A csodalámpa infózatoss erős fényétől, mely halottá maashot vont rézét, megváltva, ezétkébe jött Paris, a Cabaret du Néant, a Halál Koronája, ahol játéka kezérik fel ezt a csodalámpát: a fekete pozitívval bevont, koporsókkal berendezett halottas székében ez a fény mind mált halottá varázsol. Ott játék, pervers, legató mulatság, nálunk nemes, emberi célhoz esz kős, gyógyulác. Eddig 400 az Erdős Adolf dr. gyógyult betegének száma. Haad növekedjék.

A városi árvaszék a hadiárvaért.

A városi árvaszék a következőkben számol be a hadiárva érdekében fogantatott munkáiról:

A háború nagy és nehéz feladatot állított a nemzet elé: a harctéren elesett, megsebesült, vagy hadi fáradalmak következtében elhalt katonai egységek és egyenként körülmények közt elhalt, katonai kötelekben nem tartózkodó, de a megdöntött fegyveres erőkhöz polgári egységek, továbbá az elhaltak kishorú gyermekeinek védelmét. Hiszen ekkor rajta a legnehezebb eszással a világot rendező város sivatár; ök fenntartójukat és gyámoltójukat a szerető (de szép) vesztettek el.

A hadiárva fokozott védelme tárgyában a lengyel kormány a háború kitörése után negyedik hónapra, 1914. november 20-án 161000 sz. a körrendeletet adott ki. A körrendelet intézkedése az, hogy az árvaszékok a háború alatt álltak, akik a háború kezdeténél valómi harcban a szerető spát vesztették el, különös figyelenben, fokozott védelemben részesítettek.

Nagyváradi városi árvaszék ezen körrendelet folytán a hadiárva fokozott védelem érdekében szükséges lépéseket minden irányban megvette.

A kishorú hadiárvaokról közzégyám-nyilvántartó által külön részletes névjegyzékkel és nyilvántartással vesztették, melyben a kishorúak személyét és vagyonát érdeklő minden adat pontos feljegyzést nyer.

Ezekből és ezek példaközönségben külön elérési nyilvántartást is vesztünk, melynek II. részében a hadiárvaokrak védelmezett kishorúak is felvesznek véve. Ezen elnöki nyilvántartás pontos alapokat nyújt a kishorú hadiárva névére, születési helyére és idejére, vallására, pályájára, parifogójára, vagyonára és elhelyezésére nézve. A kishorúakban feltűnője még azon katonai kötelek, melyben a kishorú kőel halált halt, nyja szópál és a kishorú személyi, vagy vagyonai viszonyainak esetleges változását.

Hány hadiárva van?

Ezen körrendeletben jelenleg 886 hadiárva van felv. Ezek közül 355 az anyáról, 10 a megys. öltözé, 4 a száznál, 3 idegenországi, 5 jókany. intézetekben és 4 az elvált gyermekekmenhelyben van elhelyezve. A körrendelet szerinti összesen 886 hadiárva közül ma 192 (s. leány 194). A gyermekek számát feljegyezték és védelmezés alá vették hadiárvaokról 308 teljesen vagy részben, 60 ingó, 26 ingatlan vagyonnal bir.

Sajnos, a hadiárva száma állandóan emelkedik. Árvaszékünkben 1915. május 30-án 43, 1916. május 30-án 196 és 1917. június 30-án 664 hadiárva volt nyilvántartva.

A hadiárvaokrak számára emellett desével mindig súlyosabb és nehezebb feladat vár a városra. Míg eleinte az örvény meg nem haladó hadiárvaokról, illetve gyámjuktól az állandó össebötötletet és közelebb ellenőrzést fenntarthatunk, addig a hadiárvaokrak gyámjainak ezen közelebb érdekezés — sa erre alkalmas szerv hiányában — megacsalati Szűkegessé vált tehát a társadalomnak, mint az Árvaszék és a hadiárvaokrak közötti összekötő kapocsnak bevonása. Így alakult meg a parifogó, most már országosan, egyetemesen szervezett hadiárvaokrak közönsége.

Árvaszékünk a társadalom illetően bevonásának szükségét felismerve, már 1915. év közepétől kezdve eláteleptette a parifogó intézményt. Ezzel társadalomunk közelebb és arra alkalmas tagjait a hadiárvaokrak védelmébe, felügyeletébe és támogatásába bevontuk.

V parifogó intézmények rendelkezése az, hogy az árvaszéki parifogó a hadiárvaokrak segítségére legyen a hadiárvaokrak

minden érdekének előmozdítása körül és, hogy a társadalom szíve melegebbé váljon a hadiárvák mellé.

A pártfogók.

Arvaszékünk a Bihar megyei és Nagyváradai Patronázs Egyesület bevonásával összeállította a pártfogói listára alkalmas egyének névjegyzékét.

A pártfogók kiutalásakor figyelemmel voltunk a felkészültség, vagyoni és társadalmi viszonyokra.

Eltekintettünk a pártfogók kiválasztásánál, akik olyan ellátásban, illetve környezetben vannak és akiknek olyan gyámjok van, hogy a pártfogó alkalmasan szilveszteljen velük.

A pártfogók hivatásukat talánomó részben lelkiismeretes pontossággal látják el.

A hadiárvák védelmének és támogatásának legfőbb két iránya az elhelyezés és a meggyógyítás. A hadiárvák elhelyezésénél ott kell nyújtani, a szűkebb — az élet sok nehézségével szemben — megélhetésüket kell biztosítani.

Arvaszékünk a kiskorú hadiárvák elhelyezése tárgyában és nevelése tárgyában még 1915 év elején megkereste a helybeli jószágos intézeteket, egyesületeket és intézményeket, hogy a hadiárvák érdekelt a legelőkeltebben karolják fel ahhoz, hogy a rendelkezésükre álló legelőkeltebb helyeket lehetőleg csak kiskorú gyermekeknek adományozzák. A megkeresett jószágos intézetek, egyesületek és intézmények az arvaszék eme felkérését a legnagyobb jóindulattal fogadják.

Ezzel egyidőben és ezt követően több helyen is a helybeli napilapok új felkérését intéztünk a város közönségéhez, hogy jelentkezenek mindazok a nemesszülő családok és emberbarátok, akik az említett gyermekek tartására, hajlamuknak megfelelő szakismeretekben való kitanítására, illetve továbbképzésére, vagy legalább az állami gyermekmenhelyi gondozással járó mérsékelt díjak megfizetésére hajlandók.

Felhívásunknak meg is volt a kellő eredménye. 28-an jelentkeztek, akik összesen 42 hadiárva örökbe fogadására, illetve elváltására voltak ajánlatosak.

Hogy a keresésképes hadiárvákat alkalmasan juttassuk megkeresésüket intéztünk egyes intézetekhez, hivatalokhoz, vállalatokhoz stb., hajlandók-e keresésképes hadiárvákat megfelelő állásban alkalmazni? A beérkezett válaszok alapján 24 hadiárvát vagyunk képesek megfelelő keresethez juttatni.

Az árvák nyomorognak.

A helyszíni ellenőrzésekről beérkezett jelentésekből, valamint az arvaszék előtti több panaszokból és előterjesztett kérelmekből a gyámhatóság arról győződött meg, hogy a hadiárvák talánomó többsége súlyos nélkülözésekkel, nyomorral küzd. Gyakori eset, amikor betegség, vagy szegénység folytán a hadiárvák oly nagy nyomorban szenvednek, hogy megmenekülés végett gyors segítségre van szükségük. A hadiárvagyok és árvák oly panaszokat is terjesztettek elő arvaszékünk felé, hogy hosszú hónapok telnek el, amíg a nyugdíj és a nevelési járulékokhoz hozzájuthatnak, sőt időközben a törvényes határidő leletével az államségiélyt is elvesztették és így a teljes költőképesen előállnak.

Mintán tehát arvaszékünknek tudomásra jutott, hogy a hadiárvák nagyrésze nélkülözésekben szenved, nyomorog, elhanyagolt, hogy „Hadiárva Segélyalap”-ot létesít, a hadiárvákat segélyezésben részesíti és elsőbbségi adalmakat adakozásra kéri fel.

Am 1915. évben megkezdett segélyező közp. sikert ért el. Társadalmi adakozás útján befolyt gyámhatóságunkba 1915. évben 3113 korona 40 fillér, 1916. évben 12052 kor. 47 fillér és 1917. év első felében 15444 kor. 06

fillér, összesen 30609 korona 93 fillér, azonkívül mintegy 2000 korona természetbeni adomány.

A társadalmi adományokat összesen kiutaltuk, a készpénzből pedig 1915. évben 2351 koronát, 1916. évben 8636 kor. 85 fillért, 1917. év első felében 13362 kor. 50 fillért, összesen 24400 korona 36 fillért használtunk fel a hadiárvák és árvagyok segélyezésére. Ha idő szerűt rendelkezésünkre áll még 6209 korona 57 fillér.

Nemcsak pénzbeli segélyezéssel igyekeztünk a hadiárvák nyomorán enyhíteni és megélhetésüket biztosítani, hanem természetbeni segélyekben is részesítettük: a hidegebb idő beálltával már 1915., mint 1916. év melegebb ruhával, cipővel és tűzfával láttuk el őket.

1915-ben — akkor még kevés hadiárváról kellett gondoskodnunk — a ruhát és cipőt a karácsonyi ünnepély alkalmával közvetlenül adtuk át a hadiárvák, illetve gyámjuknak.

A Jobbkéz segítése.

1916. decemberben, mikor már több mint 250 hadiárvát láttunk el, azt a közelebbről megfontolás miatt ki kellett kapcsolni a más könnyebb és simább módokról kérésre. December hó elején ériatkozásba léptünk a nagyváradai Vöröskereszt Egyesület Jobbkéz osztályának vezetőjével, Pallay Lajosné urassal, aki is a hadiárvák ruháztatásához a maga és lelkes gárdája segédkezdését szívesen ajánlotta fel. S megadta a munka: ruháztatás gyűjtése, beszerzése, javítása és meggyógyítása. Nemcsak a ruhák és leányok fáradtságát nem is szervezték meg az árvagyűjtésüket, hanem a ruháztatásukat is állították elő az egyszerű, olcsó ruháztatásukat.

A karácsonyi ünnepet megelőző héten megkezdődött a ruháztatás kiadása. A Jobbkéz hölgyei Pallay Lajosné vezetése alatt a pártfogók által összeállított és általunk megküldött ruhajegyzékek alapján egyenként láttuk el hadiárvákat a szükséges ruhadarabokkal.

Az árvák jövője.

A hadiárváknek nemcsak jelenét, hanem jövőjét is biztosítani óhajtjuk. A hadiárvák javára jövőjük megalapozása céljából tükít gyűjtünk, hogy akkor, midőn a kevésbé ellépnek, amiközben kenyérkereset foglalkozásukat megkezdik, amiközben a leány törzese nagy, némi tökéletes álljon rendelkezésükre, hogy a kezdő nehézségeit könnyebben le küzdjék.

A tökélytől olyképen oldjuk meg, hogy gyámhatóságunkban az egyes hadiárvák javára az így rendelkezésű adonán oroból 50—100—200 koronás tükít helyezzük el. A tükít gyámhatóságok kezesség, a kiskorú hadiárva nagykorra jutásakor, vagy idősebb is, amiközben a jövő megalapozása érdekében szükség van, (szülő kereseti pálya, foglalkozás, megkezdés, kelendő beszerzése stb) részére kamatos kamattal együtt kiutaltatik.

Programunk rövid válasza kapcsán 1916. július 24-én felhívást intéztünk városunk nemesszülő közönségéhez, egyesületihez, pártintézetekhez, vállalatokhoz, stb., hogy ezen tükít gyámhatóság gyámhatóságunkba meghívott összegét egyszerre, vagy egy év alatt részletekben, az esetleg megnevezendő hadiárva javára gyámhatóság kezelés végett fizessenek be, illetve erre vonatkozó nyilatkozatukat az arvaszék felé közzéadják.

Amiközben sikerrel járt: esd. 16 hadiárva részére tudunk összesen 2112 korona tükít elhelyezni.

Hogy a hadiárvák vagyoni helyzetét javítsuk, beutaltuk őket az állami gyermekmenhelyre olyképen, hogy továbbra is az anyósai helyezették el, aki a gyermekek után járó havi csekély tartóját kapja.

Napközi otthonok.

A kiskorú hadiárvákat a nyír folyamán, hogy keresésképes anyjuk dolgozhasson, a fennálló Napközi Otthonban helyezték el. A teljes árva és nyomorral küzdő hadiárvákat a városi és felkészei Árvaházakban igyekeztünk elhelyezni.

Arvaszékünk eredményes tevékenységgel fejtett még ki a hadiárvák kiskorú gyermekei családi viszonyainak és jogi helyzetüknek rendezése körül. Ezen tevékenység főképpen a közös háztartásban élő szülő házasági kötelemek előmozdítására, emellett a házaságon kívül született kiskorú gyermekek törvényesítésére, valamint a kiskorúak örökbe fogadására irányult. A háború kezdetétől f. év július 31-ig Árvaházainknál 356 örökbe fogadott gyermekek költöztek és 620 kiskorú fogadott örökös. Közös háztartásban élő felek 426 esetben költöztek házaságot, a utóházaság által 702 gyermek törvényesített.

Jövő munkálkodásunk is erre fog irányulni és törekedni fogunk, hogy a hadiárvák az államségiélyt megkapják, erőtöltsék képzet és hasznos tagjaivá legyenek.

Nagyvárad város arvaszékének 1917. szeptember 12-én tartott tanácsüléséből.

Kakas István Dr. Istvánffy István
szakadjnok. Nagyvárad város arvaszékének elnöke.

Érdőgyaragon, vasárnap este.

Itélet Füstös Sára ügyében.

Füstös Sára ügyében az esküdtbírószág Szöllősy Gyula elnöklésével tegnap folytatta a tanúhallgatásokat.

Püspöki János elmondja, hogy azon a nevesszű vasárnapon, amikor az eset történt, ő mondta el Füstös Sárának, hogy a gyermekeket átvitték Bőreszékre s akkor Bőres Mihály rákiáltott: Ide te hozd többé ezt a gyermeket, mert kilököm. Ezt az anyja nagyon eszévre vette. Döntően a kutyát találkeztől gyermeke apjával, Bőres Mihállyal, aki nem kösszött neki. Ez elkeserítette Füstös Sárát, megcsókolta gyermekét, emiatt neki a kutyát a szobába. Azután történt az eset.

A többi tanú igazolja, hogy a fiatalok nagyon szerették egymást, de a leány jobban szerette a fűt. Füstös Sára nem volt rossz lány s bisott benne, hogy elveszi Bőres Mihályt.

Nesztor József dr. királyi ügyész és Bán Miklós dr. védő a kérdések feltételében megválasztották inltványaikat. Egy értelmes biharpüspöki gazda, Feltóthy Dániel az öntudatlan állapotot kéri külön kérdésben feltenni, amit a bíróság a tárgyalás adataival kibővíti fel is tett.

Ezután Nesztor József dr. királyi ügyész tartotta meg első esküdtbírói vádbeszédét. A pszichológiai momentumok kiderítésével igyekezett igazolni, hogy sem erős feloldulás, sem öntudatlanság nem zavarta a vádotól előre sivatározott szándékában, hogy a gyermeket elpusztítja s ezen ezindaként kivétel meg is kezdett. Bizsletesen, apróra szedve a vádot: védekezésből, erőltette a vádot s tömör, formás, higgadt beszédben kérés a vádot elítéléséért.

Bán Miklós dr. védő felhasszálta a háls bizonyítási anyago s az eset mögött kivánczolható hatalmas emberi dokumentumokat, a füzeti erőlelekből származó korai szerelmet, ennek következményeit, a rományt s a későbbi elhagyatottságot, a kétségbeesést s minden légyár összeomlását. A vádolt lelkiállapotának erőteljes szertelész-

rel telet érthetővé a sörnyű tettet, amelyet az öntudatlan állapot a az erős feloldulás magyaráz. Vácolta a vádlott lelki állapotát a felmentést kért.

Az esküdtbírók erős felindulásban elkövetett emberölés kísérletében mondta ki ki vátkoznak a vádlottat a ezért 1 évi börtönre ítélte, két és fél havi vizsgálati fogorog beindásával. Ügyész és vádlott fellé- bentek az ítélet ellen.

Kövér Ily meghalt.

Hihetetlenül hangzanak a szavak és mégis megváltozhatatlan tényről beszélnek.

Aki 4 hónalt szelűt augártermentel, apo- tolli tétől áradó lélekkel és páratlan tehet- ségével köztünk működött, szelűt mint ki- hált telet előt állnak; mélyen leujtva. A súlyos betegség nem kórdezt meg senkit: nem a segény, éjjel-nappal aggodó, kimond- hatatlan csalátlatrámító anyát; nem azt a sok lelket, akik Kövér Ilyt tisztelték, bámul- ták, szerették, akik letek minden hlt róla; megállította azt a szívet, amely a segény- ért, a betegért, a művészeit, a lélekért ugy dobogott; elműtította azt az ajkát, amelyen az ének vagy szónoklat tömör és tiszta esen- gével hangzott, a résztvevő szava pedig le- billenést, vigasztalt, felemelt, gyógyított. Drámaí asopránjának csodás hangja min- denkinek a szívt rezgésbe hozta, akár a templom komoly altusában, akár a jóté- konyeiü ünnepsélyeken hangzott el. Szónoki arja a meggyőződésvé haviól izott és min- denki a szociális tevékenység ragyogó csilla- gát látta benne, aki lemondott a szinpadt tündöklőéről és babáról, hogy ibletott és harmonikus lelkével a lelkeknek éljen. V6- legénye a háboru elő évében meghalt; idős- lla és erős lelke nem roskadt le, hanem új ardra kelt és a háboru szomorú éveiben mindenfelé a remény, a szeretet, a szép- igaz, eseményi élet sugarait szórtá. Bései énekünára kinosat fedezett fel hangjában és mint a művészet jövő csillagát képezte; de még több kinos rejlett szívében és azt esó- dállattal néztük; és kimondhatatlan erkölcsi értéket képviselt a Szociális Missiótársulat váradt szervezetében, az Urleányok Kongre- gációjában, a Missiótársulati leányklubban, a Kath. Nővédő Egyesület; nővédelmi hiva- talában és leánykörében.

Kövér Ily nem egyszerűen tagja volt az egyesületnek, hanem lelke, amelynek csodás szellemi és erkölcsi képessége volt hódítólag, lebillenéselőleg megnyilatkozni.

A szociális munkásság terén nagy be- hártó pályát jósoltak neki; nevé: már országosan kezdtek ismerni, mint tehetséges, mélyen gondolkodó és érző, szervező viszi- akatot tekintették és most minden szét foszlott.

Legutóbbi budapesti szociális tanulmány- utjáról gondolatokkal, tervekkel és lelkess- séggel tele jött meg; élvezve hallgattuk mind- ent egy esőkebb körben; de Kövér Ily nincs többé itt, ránk hagyta a megvalósításukat.

Mélyen vallásos lelke nem tagadta meg magát betegségében sem. Aki mávoknak any- nyt erőt adott, az reudületlen nyugalommal teltetett a halál szemébe; az ima sárcyain emelkedett és őlt a pusztító kórral való kü- delmében is.

És az öntudattal bucsított el szerető környezetétől; uolúó mondatai is hívő és

erkölcsileg feunkólt lelkének sugarait lvel- ték. Mindenki szívébe a szeretésének sulya- slatt, csak az ő lelke őlt át egy nagy vi- lágot, amely mellett eltörpül minden a föld- ön. Egyénisége, amely nagy látóköreél és lelki élelénd fogva nem volt kicsinyas, a szenvedésekben erkölcsi szépségével hatvá- nyozott mértékben ragyogott és felejtethetlen példa lass.

Mivel sokan szerették, sokan is sirat- ják; halála az apostoli tevékenység sok aranyzóját tette el; de az gyászolja igazán erkölcsi nagyságához méltóan, aki nem pa- naszkodik, hanem megnyugszik és imád- koszik.

Kövér Ily halála általános megdöbbs- nést és részvételt keltett. Mindenkinek a lelkéből közvetlenül és erővel tört ki a meg- boldogult iránti szeretet, aki felejtethetlen emléket hagyott mindenkinek lelkében. Ká- lónban három helybéli egyesületet a Kath. Nővédő Egyesületet, a Missiótársulati Leány- klubot az Urleányok Kongregációját érte halálával súlyos és pótolhatatlan veszteség és ezek különösen akarnak részvétőknek kif- jezést adni.

El elől a három egyesület ma délután fél 6 kor a Kath. Kör választmányi helyi- ségében egyttas gyűlést tart, amelyre a ta- gokat tisztelettel meghívja a három egyesü- let vezetősége. A Kath. Nővédő Egyesület vezetősége sürgetőleg értesítette a súlyos veszteségről a Szociális Missiótársulat bu- dapesti és Saksói házait, amelyek Kövér Ily igen értékes és méltányolt közlegja volt.

Temetése szombaton délután 3 óraker- lesz.

A család a következő gyászjelentést adta ki:

Alulírottak mértékletes fájdalommal tu- daljuk: a legjebb gyermek, testvér és ro- kos, a Szociális Missiótársulat külterje, a Missiótársulati Leányklub elnöke, az Urleá- nyok Kongregációjának prefektája, a Nagy- váradt Kath. Nővédő Egyesület működő tagja és jegyzője Taktakönyv Kövé Ily tevékeny életének 23 ik évében 3 havi szen- vedés és a szenteség többesóri újtalos fel- vétale után 1917 szeptember hó 27-én dél- előt fél 11 óraker visszaváta fehér lelkét az Urnak. A megboldogult drága földi marad- ványai 1917. szept. hó 29-én délután 3 óra- kor fognak a Viszessék utca 11. számú gyászházánál a rom. kath. Egyház szertartása szerinti bezeneteltetel és az olasz temetőben lerő család sírhelyen örök nyugalomra be- lygatni az engesztelő szentmiseaidomat f. évi okt. 1-én dé. e. 9 óraker fog az olasz sí- bányá-temetőben az Eyek Urának ha- mu síttal. Nagyvárad, 1917 szept. 27. Az örök világszág fényekedjék neki! Takte- könyv Kövér Sándorné özvegyja. Mla, Árpád, Béla testvérei. Magduska, Ibolyka, Mária és Sándorka kis unokabugai és öccse.

A gyászszertalkalmából az Urleányok Kongregációjá ma délután fél 4 óraker a Sznt László menedékházban reudkivül- tülést tart.

* Most az ideje a szörmök festés- nek, csipkefüggönyök tisztításának, miata utáni festés, férfi- és női ruhák tisztítása, gyászszertbe ruhák elsörendő kivitelben fis- totnak Haltenburger Vilmos kelműtő s vegytisztító gyárában Nagyváradon.

Takarékoskodjunk a tüzelőanyagokkal.

Világítás, fűtés, záróra.

Lukács Jdön polgármesterhelyettes a következőket teszi közhírré:

Tudomására hozza a város köznevelés- nek, hogy a m. kir. miniszterium 3382—1917. M. E. sz. rendeletével a tüzelőanya- gokkal való takarékoskodságot illetőleg a köve- kezőket rendeli:

Lakó-, irodai-, üzleti-, munkahelyisége- ket és az oktatás céljára szolgáló helyisége- ket az 1917 évi október hó 15. napja előt fűtési tilos.

Öy lakásban, amelyben beteg vagy el- aggott egyéa vagy két éven alalt gyermek tartózkodik egy szoba korábban is fűthető.

A hatóság a tilalom alól más indokolt esetekben is felmentést adhat.

Gáz és villanyvezetékekbe új bekapcsolá- sok létesítése vagy a meglévőknek kibőví- tése tilos. A hatóság a tilalom alól a sző- keséfvárosban az országos szénbizottságnak egyebütt a helyi szénbizottságoknak meg- hallgatása után indokolt esetekben felmen- tést adhat.

A gáz és a villamos áramot előállító vállalatok kötelesek a hálózatukba bekap- csolt motorok használatának megvé: és lakó- helyét a használat célját, a motorok számát és létszámát 1917 évi szeptember hó 30 nap- jáig bejárót-e az országos szénbizottságnak (Budapest, IV. Harizkó 3.) bejelenteni.

Az országos szénbizottság az ilyen mo- torok üzemidejét megállapíthatja és egyes motorok üzemét részben vagy egészen be is szüntetheti.

Különös rendelkezések.

I. Világítás.

Gáspillangó őrök használatá tilos.

Nyilvános gyűlésemények, muzeumok, ki- állítások és hasonló ok aprilligóra tart- hatók nyitva és mesterségesen csak annyira világítandók, amennyire azt a közbiztonsági tekintetek feltétlenül megkövetelik.

Mindenemű belső vagy külső hatáskel- tésre szánt reklámvilágítást és továbbá a név és órátablek és ezekhez hasonló megvilágítást tilos.

Nem ennek a rendelkezés alá kórházak, mentő- és tisztítóállomások, reudőrszobák, orvosok lakásai, szőgyészertárak és hasonlók, melyeknek jelzőlámpái esenlül is kivilágít- hatók.

Az üzletek kizárólag csak a szűtségy be- állításól kezdve 6 óraker addig világíthatók ki, míg az üzletreleviség am yass tartoznak, nyitva tartháó. Minden egyes kizárólag vilá- gítására azonban csak egy, akár külső, akár belső lámpa alkalmazható.

Ha gáslámpát használnak, ebben csak egy égő szabad megújítani, ha villamos lámpát használnak, az égő est órákerit 60 wattnál többet nem fogyaszthat. A hatóság, ha szükséges látja, a kizárólag világlátást még tovább is korlátozhatja, vagy általában be is tilthatja.

Üzleteknek egyéb külső megvilágítása, továbbá szállodák, vendéglők és kávé- házaknak, pensióknak, szentatóiumoknak és hasonlóknak, valamint színházaknak, hang- versenytérmeteknek, mozgócephelyiségeknek, varietéknek és egyéb mulatóhelyiségeknek, egyteléknak, társaszköröknek és klubhelyis- geknek külső megvilágítása tilos, ha csak rájuk nézve a hatóság közbiztonság szem- pontjából másképpa nem rendelkezik.

As előzőekben említett üzleteknek, vállá- latoknak stb. a köznevelés részéről hosszálé- rű helyiségekben a külső világlátást a fel- tétlen megkövetek erre a módokere kell kor- látozni, amely azok rendeltetéseszerű haszná- latát még lehetővé teszi és a közbiztonsági körülményeknek is megfelel.

Azokat a helyiségeket, amelyek a min-

denkor felszerelt közfénycső elhelyezésére nem feltétlenül szükségesek és az üzem folytatásához sem nélkülözhetetlenek, nem szabad megvilágítani.

Idegenek befogadására szolgáló lakóhelyiségekben, mint szállodákban, vendéghelyiségekben, pensiókban, szanatóriumokban és hasonlóknál a lépcső és folyosó világításán felül csak a lakott szobák s ezek mindenegyre csakis egy-egy égővel világítható.

Ha villamos világítás van, óránként 60 wattot fogyasztó égővel kell nagyobb használati illos.

Korcsolya pályák világítása tilos, szeméket a sötétség beálltakor be kell szüntetni.

Műszákháztartásokban egyidejűleg legfeljebb 3 lakószobát és a konyhát szabad megvilágítani.

Mellékhelyiségek (elő, fürdő, cseléd szoba, pincé, pad helyiségek) világítását is a legszükségesebb mértékben kell korlátozni.

Ha gázvilágítás van, hűlégekkel csak egy óránként legfeljebb 125 liter gázt fogyasztó láng égőket, ha villamos világítás van, csak annyi óránként szabad elhasználni, amennyi egy óránként legfeljebb 60 watt áramfogyasztású égőknek megfelel.

Ugyanazon lakóhelyiségnek gázzal és villanyval való egyidejű világítása tilos.

(Folyt. köv.)

Óriási csata Flandriában.

Berlin, szeptember 27. A nagyfőhadparancsnok társasága.

Állományos harcok.

Rupprecht bájos trónörökös vezérőrnagy nagy hadseregét. A flandriai csata tegnap kora reggeli től kezdve éjjelizsakadatlanul tombolt és ma is a csata reggelig folytatódott. A harcokban léptek fel IV. hadseregünk és az angolok rohamával. Valamennyi orosz grófsági és met csapatok része van a nap viarében amely meg kezesebb társulnyirészet hozott az ellenségnek, mint szeptember 20-án. Hallatlan erejű pergőtűs vezetése a támadásokat. Valóságos por és füst felmegett tőrt az angol gyalogosság, számos páncos kocsi kiserve, Mangelaere és Holleb. oze körözt előre. A Langemarck mind két oldalán több ízben rohamozó ellenséget tűzfűkkel és közelharcban mindig visszaverték. A St. Julientől nyugatra elterülő vidéktől a menta-yperr országig sikerült az angoloknak egy kilométer mélységig védőszórákba behatolni, amelyben azután nap hosszat elkezdődött váltakozó eredményű harcok zajlottak le.

Az ellenség a tűzcsőgi tömeghatásnak áthelyeztetésével igyekezett tartalékok elővonását és harobvetését meggátolni. Harcoknál sokkal ábratereje a tűz erején át utat tört magának. Az ellenséget friss rohamban több helyen visszavetették. Különösen ma kecsul folyt a küzdelem a Hollebeckeről nyugat felé esztágaró országutakon és az Oubervelt körül. A falu birtokukban van. Tovább délre a comines yperai ostromáig az angolok kezelt rohamai eredménytelenül és súlyos veszteségekkel össesomlottak. Az ellenség eddig nem vjtotta meg támadásait. Legfeljebb 12 angol hadosztályt vetettek a harcra. Védőeszközök sállárdságát nem rendítették meg.

A flandriai arcvonal többi szakaszain és Artoisban a tüzevékenység csak átmenetileg fokozódott.

Ostendernek szeptember 25-ikéről 26-ikára virradó éjjel történt lövetés épületkárokon kívül a lakosság köréből is aszedett áldozatokat, 14 belga meghalt, 25 súlyosan megsérült.

A német trónörökös hadseregétje. Scissontól északra a Chemia és Dames község szakaszain és a Meas keleti partján a tűzcsőgi harcok továbbra is élénk maradt. Csak helyi előtér harcokra került a sor. Tegnap 12 ellenséges repülőgépet lőtünk le.

Kelati harcok.

Dünsturnál a Nord tó mellett, Lucktól délnyugatra, valamint a központi arcvonal egyes részén a román sereg és a Duna aló folyamánál foledt a tűzcsőgi harcok.

Macedóniai front.

A helyzet változatlan.

Lendovost, első főhadparancsnok.

HIREK

* Személyi hír. Radu Demeter a görög hadseregben június nyaralásából hazakeresett.

* Malatinaky Lejos családja Nagyváradon. Tegnap érkezett Nagyváradra Bihar megye főispánjának felesége és családja Nagyváradra. Malatinaky Lejosné középszerű, de elegans asszony, tavaszny és érdeklődő, már az első nap az időközben megérkezett kintoktól berendezte a főispáni lakást teljesen. Fiait szép leánykáját Fráter János dr főispán utóár csokorral fogadta.

— Közleg a következő esokrokból.

A megyeháza b. sz. útra a főispán leányának kedvessége. Mi oktan anya és leánya, a nagyvárad elhöz támaszkodtak díszes fognak válni a hadi jótékony mozgalmakban n. h. már elfoglaltak a nekik szánt s álltak szívesen fogadott helyet, amelyből, mint értesítjük, nem idegenkednek. Par nap múlva megkezdik látogatásukat.

* Vaskoronarendde bitűntetett szászados. A király Zecheimayer Károly 4. ik lovágyságcserédei szászados a vaskoronarend hadidiszitányes III. osztályával törtéte ki.

* Bihar megyei és nagyvárad haidarvák nevelési segély adtak. Amikidején megírjuk, hogy a miniszter elrendelte a haidarvák és a hadirok hantak gyermekkel részere közép és felsőbb iskolai tanulmányok folytatása céljából nevelési segély adását. Az Országos Haidarvák Hivatal kérelében megalkult adományos bizottság — amint a hivatalos lap közli — szeptember 18-án és 20-án tartott ülésében a pályázatok figyelembevételével a következőket részesítette nevelési segélyben a bihari megyei és nagyvárad haidarvák, illetve hadirok hantak gyermekkel közül: Kuznerich Ferenc margitai lakosnak a tanítóképző I. osztályának letöltésére 700 koronát, Bresovszki Tibor (Viktor) szent jobbi lakos a fémipari szakiskola I. oszt. 700 koronát, Kornya Sándor nagyvárad lakos a gimnázium VI. oszt. 500 koronát, Papp Gyula bakonyzegei lakos a gimn. III. oszt.

600 K-t, Fekete Károly Antal ócskai lakos a gimnázium III. oszt. 360 koronát és Kala Sándor nagyvárad lakos a realista VII. oszt. 500 K-t.

* Országos tanácskozás a gyermek érdekekben. A háborús idők a gyermeket is megiontták. Nemcsak a fizikai fejlődést gátolják a hiányos ételmezés következtében, de megiontták szellemi erejét és erkölcsét is. Egyik város a másik után hoz kivételes intézkedést a gyermek megmentése érdekében. November 4-én pedig a Magyar Gyermektudományi Társaság tart országos tanácskozást Budapesten, amelyre a társaság helybéli fiokkora dr. Edelmann Menyhért elnököt és a választmány egy tagját küldötte ki. A gyűlés főtervezői lesznek: A tehetősebb gyermek felkarolása és nevelése, az elhízás megelőzése, a kóros gyermek megmentése és javító nevelése, végül a haidarvák nevelése.

* Chilkó László meghalt.

Chilkó László koronadányi plébános életének 69. évében hosszas, nagy türelemmel viselt szenvedés után, a Szentlélek többesüri vétele által lelkileg megerősítve, a hó 26-án Koronadányban meghalt. Az elhunyt 28. évet át vette a koronadányi plébániát, a így egyike volt a nagyvárad egyházmegye legregibb plébánosának, Chilkó László Nagyváradon vétele a hitudományi főiskolát és 1872-ben szentlélek pappá. Felesztelése után káplán volt az egyházmegye több plébániáján a 1881-ben koronadányi admistrátor lett. 1889-ben vette át a koronadányi plébániát, a magyar alföldnek az az ősrégi, nagy plébániáját. Rendkívül szívességével, szelid modrával valódi aijja lett híveinek a legnagyobb tiszteltben állt nagy híveit, mint a más vallásuk előtt is ez az apóttól szelidégű kiváló lelkipásator. Már évek óta betegeskedett s most a halál meztetű meg szervezéséről. Temetése ma lesz Koronadányban, legjobb barátja: Spatt Gyula pápai főpap temeti.

* Magyar vagyok, magyar! Kovács Jozsefné, aki a háború kitörése előtt Párisban élt s onnan jött haza, tegnap újabb szel a kéréssel fordult Csereyváros Béla dr. tb. tanácsoshoz, hogy illetékesi községe részéről járó havi segélyt 60 koronára emeltesse fel, mert csak ennyivel lehet valamit kezdeni. A tanácsos felvilágosította, hogy az nem tehető és a város nem előlegezhető, különben is Kovácsné külföldön élt s ott dolgozott, nem itthon. Kovácsné roppant ideges lett erre s hangosan mondotta:

— Magyar vagyok, magyar, magyar! Jó magyar! Megérdemlem a segítséget!

Azán kicsitotta az ajtót s a folyosóra ismételte hazafias nyilatkozatát s azt, hogy több pénzre van szüksége. Az eszt a város háza nagy felitűntet keltett.

* A Lovagom-királyom sikere.

B. Papp Károly — Fráter József bájos melkődi, finom versesüti szemű Nagyvárad seneiő közönsége körében kedves fogadtatásra talált. A híres dalmű sikereinek legújabb bizonyossága, hogy az előkelő budapesti zenemű haidarvák, Bárd Ferenc és testvére átvette a Lovagom-királyom országos terjesztését. Így most már az ország minden részében folytatni fogja közkedvelt dalmű sikeres pályafutását.

* A könyvtár bizottság ülése.

A városi könyvtár bizottság ma délután 4 órakor a könyvtár olvasó termében rendezte gyűlést tart.

A Tiszántúli Méhészegylet ülése. A Tiszántúli Méhészegylet 1917. évi szeptember hó 29 ikén, szombton délután négy órakor Nagyváradon Tassa Kálmán tér 9 szám alatti helyiségben választmányi ülést tart.

Tárgyszózat: Folyó ügyek. A cukorkérdés. Esztendősi indítványok. Az ülést a választmány tagjai, az érdeklődő egyesületi tagok és a sajtó képviselői tisztelettel meghívjuk. Az **elnökség.**

Sebesült és beteg tisztok jelentkezése. Mindazon tisztok (havidijasok) és tiszt (havidijas) jelöltek, akik a harcstól visszatérve, betegségiük miatt, vagy mint lábadozók magán ápolásban vagy magán kórházban a város vagy megye területén szabadságon vannak, vagy valamelyik pöttestnél vagy az állomáson könnyebb szolgálatot teljesítenek, kötelesek f. évi szept. 29 én délelőtti 10 órakor Ór-utca 5. szám alatt) személyesen jelentkezni. Amennyiben valakit betegsége a személyes megjelenésben gátolna, ezen körülményt katonai orvosi bizonyítvánnyal, ha pedig ilyen orvos nem áll rendelkezésre, hatóságilag láttamozott polgári orvosi bizonyítvánnyal tartozik igazolni. **Kornhaber** altábornagy, állomásparancsnok.

A városi tisztviselők és tanítók esővizesseje ma reggel 7 órától 10 óráig paradicsomot árult a városban a piacjában. A tagági igazolványok felmutatandók.

Eladó Alapi u'ca 1 sz. alatt tiszta boroshordók, két sűtőre takaréktűzhely, 80 méter használt fekete pléh.

Legújabb fűzőket legolcsóbban Kesztonbaum Juliskánál lehet beszerezni Rákóczi-ut(Korona gyógyszertár mellett) **Leibchenek félárban.** Telefonszám 827.

Ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Füg-göny, kézimunka, keletgye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

szalmafestő, vagy tisztító és gőzmosógéparában Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi fizet 14-69.

Kitűnő masszírozó házkészítők, az egész eszencia alatt a Felix fordában működött. Arcot is kitűnően kezel. Bertalané, Sallágyi Doss-utca 5. szám.

URANIA mozgó-színház Pénteken **Szenzációs új műsor.** Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 6 órakor kezdődnek.

APOLLO mozgó-színház Pénteken **Új műsor.** Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 6 órakor kezdődnek.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Péntek: Csárdáskirálynő.
Szombat délután: Traviata.
Szombat este: Vergekák.

18879-1917. sz.

Hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsa a Lipócia utca malomban (Terésia u. 2. sz.) használaton kívül levő malomberendezéseket, u. m.

- 1 db turbina tölgyfa oszlopos felhárkóval.
- 1 db 6 méter hosszú transmissio tengely 2 db szíjkoronggal.
- gabonafélszűrő, kapalkal.
- 1 m. 80 cm. átmérőjű lezserelt szíjkerék.
- 1 db 80 cm. átmérőjű lezserelt szíjkerék.
- 2 db malomfárat 36 os kővel, faállvánnyal.
- 1 db. transmissio tengely 6 db kis-köréssel.
- 1 ócska gabonafélszűrő (idéu).
- 1 darab sik tiszta favaza és tengelye.
- 2 darab használaton kívüli malomkő és vas eliktárási eladást határozta el.

Felhívom mindazokat, akik a fenti malomalkatrészeket megvenni óhajtják, idevonatkozó írásbeli zárt ajánlatukat hozzám folyó évi október hó 5 ikéig beszékelő anynyival inkább adják be, mivel később beérkező ajánlatok figyelmbe vételét nem fogjuk. Ajánlatot az összes berendezési tárgyra csak együttesen lehet tenni.

Egyéb feltételek alulírott hivatalos helyiségben a hivatalos órák alatt tudhatók meg.

Nagyvárad, 1917 évi szept. 27.

Komlóssy, gazdasági tanácsnok.

Nagyvárad város tanácsának katonai ügyosztálya.

21427-1917. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. földművelésügyi miniszter ur 29288-1917. sz. rendelete értelmében közhírré tesszük, hogy az alább megjelölt ló-kórházakban lens meghatározott időben erdő és mezőgazdasági célokra alkalmas lovak nyilváníása árverés alá fogjuk hosszátatni és pedig:

- Makon 1917 szeptember 30 án.
 - Keszthelyen 1917 október 10-én.
- Ezen ló-kórházakban tartandó árverésen minden erdő és mezőgazdasággal foglalkosó gazda és birókos részt vehet, aki a csőből a város polgármesterére által kiállított bizonyítványal el van látva.

Lókereskedők és kővetítők az árverésről ki vannak zárva.

Az árverésen megvett lovakért az állam kincstár eszmái néven nevezendő eszavatoságot nem vállal és nyomatékosan figyelmezteti a venni szándékosokat, hogy az eladásra kerülő loanyag egészségi és tápellápotára tekintettel azoknak nagy távolságra való szállítását számításba ne vegyék.

As idegő árverési feltételek a hivatalos órák alatt Nagyvárad város katonai ügyosztályánál (II. emelet 29. sz. szob.) megtekinthetők és hogy árvelei szándékosok ezen feltételeket is szerik és szokat magukra néve kötelezőknek ismerik, a kiállítandó igazolvány hatálpjára vezetett tanusítvány aláírásával fogják elismerni.

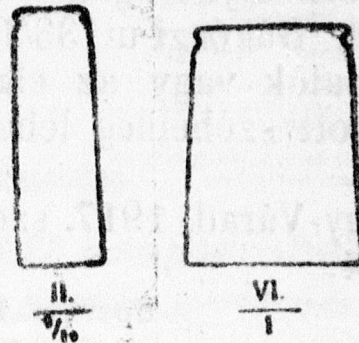
Nagyvárad, 1917 szeptember hó 26.

Eleméry Ferenc katonai ügyi tanácsnok.

VIADO mozgó-színház Szombat, vasárnap **Szenzációs új műsor.** Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 6 órakor kezdődnek.

NYILTÉR.

HETI ÁRJEGYZÉK:



Befőttes. Uborkásüveg. Befőzéshez hólyagpapír. Porcellán edények leszállított olcsó árakban.

Porcellán mozsár, ütővel	6.-
Mély és lapos tányér finom porcellán	70.-
Csemegés kis	50.-
Tésztától 6 személyre	8.-
Sültestál 6 személyre	8.-
Főzelékestál 6 személyre	8.-
Salátástál 6 személyre	8.-
Levesesfazék 6 személyre	4.-
Mártásos csésze 6 szem.	1.-
Sótartó fogvívós 6 szem.	1.20
Vizes kancsó 6 személyre	8.-
Vizeskészlet szines finom festéssel	4.-
Borokészlet szines	4.-
Söröskészlet szines	4.-
Liköröskészlet szines	4.-
Befőtteskészlet kristály fehér	4.-
Majolika cukortartó diszes	4.-
Majolika vizeskancsó szines	4.-
Feketés gyermek készlet	8.-
Kávés gyermek készlet	8.-
Majolika állvány szines	8.-
Teáskészlet szines aranyozással	10.-
Kávészlet szines aranyozással	10.-
Feketés készlet szines aranyozással	12.-
Mosdókészlet szines roccoco	12.-
Majolika fali sórtartó szines	8.-
Majolika fűszertartó nagy	3.-
Majolika fűszertartó kicsi	1.-
Porcellán fehér teáskanna	2.-
Porcellán fehér kávéskanna	2.-
Porcellán fehér teáscsésze	80.-
Porcellán fehér kávéscsésze	80.-
Porcellán fehér gyümölcstányér	80.-
Ebédőkészlet felszerelve, sz. aranyozással	50.-

Konyha berendezési főzőedények. Evőeszközök. Lámpa-árak. Tükrök. Képeretozés. :: Ablak üvegezés. ::

Áraink viszonteladókknak is érvényesek.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán lámpa és táblaüveg nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz. Telefonszám 372.

Főszervező: **Dr. KRÓDÉ ALADÁR** Felsőbb szervező: **Dr. PAPP KÁROLY**

Musteladás.

A nagyváradai lat. szert. püspökségi uradalom hegyközszentimrei szőlőjében a folyó évi termésből származó mintegy 200 hl. mustot a helyszínen átvéve eladja.

Ajánlatok az uradalmi jószágkormányzásánál (Nagy-Várad, Rákóczi-ut 33/18) benyújthatók vagy az eladásról ugyanott szóbelileg lehet tárgyalni.

Nagy-Várad, 1917. szeptember 24.

Sperker Ferencz
jószágkormányzó.

Hirdetmény.

A m. kir. 4. honvéd pótzászlóalj kertgazdaságának nyulászataiban különféle fajta nyulak eladóak.

Venni szándékozók érdeklődhetnek az élelmező tisztánál naponta délelőtt 10—11 óráig a József főherceg laktanya 27. számú szobájában.

M. kir. 4. honvéd pótzászlóalj.

Olcsó takarmány!

Lovak, szarvasmarhák etetésére

Maláta

kapható

métermázsáért 8 K-ért.

Moskovits Mór és fia r.-t.-nál
Kolozsvári-utca 62.

Eladó

kedvező fizetési feltételek mellett a Várkapu-utca 4. és 6. számú, a Szent János-utca 30. számú, a Széles-utca 1. számú, mely közvetlen a 3. vashíd szomszédságában van, valamint a Vizvezeték-utca 54. számú ház. Értekezhetni lehet a Nagyvárad Kereskedelmi és Forgalmibanknál Rimanóczy-utca 6. sz. alatt.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és díszmű bádogos,
vizvezeték és villanszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca.
Zöldfa-épület.

Villanymotor, írógépek, kerékpárok, ellenőrző lasszák és gramofonok szakszerű javítása és állandó jókarban tartása. Bronzműves, lakatos és műszerész munkák elfogadtnak.

Hordók

különböző nagyságban

eladóak.

Moskovits Mór és Fia r.-t.-nál
Kolozsvári-utca.

Vizvezeték-utcán szép kilátással
egy családnak való ház eladó.

Felvilágosítást ad:

Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd
Sal Ferenc-utca 15. Telefon 416

IZSÁK LILIA



**Elsőrendű
kozmetológus**

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.
Park-szálloda épületében.
Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szépligeti színház
művésznőinek egye-
dülű tanácsadója.
Tisztítókat és átalakítókat elvállalunk.
Fűzők készítése után a
legrövidebb idő alatt
alkalmazhatók.

**Betűszedő tanulóknak
fiu és berakó tanuló-
nak leány fizetéssel
felvétetik**

a Szent László-nyomda R.-t.-nél.

Beraktározás!

Áruk, berakók, termények stb. rövidebb távú tárolására megfelelő beraktározásra megfelelő helyiségek, ezeken kívül berakó és száraz pincék, istállók, kocsisznek és állatok tartására. A beraktározott áruakat tüzet és betörést ellen biztosítjuk. Kiszáradt felvilágosítással szolgálunk.

Fekete Sas és Zöldfa
Készvénnytársaság
beraktározási osztálya.

Iroda: Sas passage, 24. számú lépcső.
!! Telefon 14-00. !!

**Nagyvárad legszebb kirándulóhelye
Szent László Püspök Gyógy-Fürdő
Nagyvárad mellett**

Fürdőüzem teljes!

Kénes hévíz források természetes forrása 42°C kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és más fájdalmas betegségek ellen.

500 helyes tenyérűdő közvetlen a virágos park mellett. — Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. Nagyszabású nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrásvizsel, uszátanítás, napfürdő, homokkupa. Fürdőismertetőt küld az igazgatóság.

Komzsik Alajos,
a fürdő bérlője.